

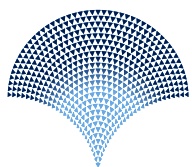

דו"ח מעקב

אימוץ המלצות הצוות לבחינת היתכנות היצוא
של קנביס רפואי

על בסיס החלטת ממשלה 4490 מינואר 2019

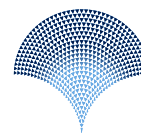
יוני 2021

CECI

Citizens' Empowerment Center in Israel
A Government that works. For us.

המרכז להעצמת האזרח
ממשל שעובד. בשבילנו.

אודות המרכז להעצמת האזרח CECI

המרכז להעצמת האזרח הינו עמותה הפועלת בתחומי הממשל, ועוסקת באפקטיביות המגזר הציבורי ויכולות הביצוע של הרשות המבצעת. המרכז מתמקד בתהליכי יישום מדיניות, ובהיבטים שונים הקשורים לתפקוד הממשל ויכולתו לממש ולהוביל שינויים לטובת הציבור. במסגרת זו, מפעיל המרכז את מיזם "המוניטור", הכולל מעקב וניטור אזרחי אחר יישום החלטות ממשלה וחוקי כנסת והנגשתם לציבור.

"המוניטור" מסייע בהבנת תהליכי ממשל ויישום מדיניות באמצעות יצירת תשתית ידע רחבה, אמפירית ואינטגרטיבית של תהליכי יישום ההחלטות. מטרת "המוניטור" היא לקדם את שיוב עבודת הממשל בישראל ולהגביר את ההיכרות והמעורבות האזרחית בתחומי העשייה של המגזר הציבורי.

דו"ח מעקב

אימוץ המלצות הצוות לבחינת היתכנות היצוא של קנביס רפואי

על בסיס החלטת ממשלה 4490 מינואר 2019

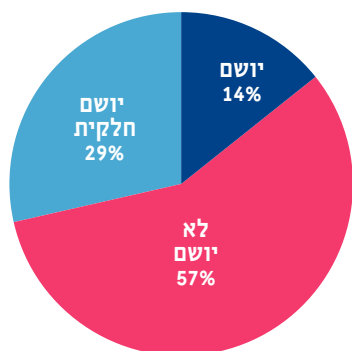
יוני 2021

הדוח נכתב על ידי אלה גורביץ' בהנחיית אוריה גפן קליין, מנהלת תכנית המוניטור
במרכז להעצמת האזרח

תוכן העניינים

3	קצרצר מנהלות
4	רקע
6	טבלה מסכמת
7	פירוט מרכיבי ההחלטה וסטטוס יישומם
10	סיכום ומסקנות

קצרצר מנהלות

■ יושם ■ יושם חלקית ■ לא יושם

בשנים האחרונות ישנו עיסוק הולך וגובר בשוק הקנאביס על כלל היבטיו – השפעותיו הרפואיות והחברתיות והפוטנציאל הכלכלי השמון בו. ניתן לחלק את העיסוק בקנאביס לשני תחומים עיקריים; שוק הקנאביס המקומי ואסדרתו וייצוא הקנאביס הרפואי.

החלטת ממשלה 4490 אשר התקבלה בינואר 2019 ביקשה להסדיר ולקדם את תחום ייצוא הקנאביס הרפואי אשר צפוי להכניס לקופת המדינה כ-4 מיליארד ש"ח בשנה ולמצב את מדינת ישראל כמובילה בתחום. ההחלטה אימצה את המלצות הצוות לבחינת היתכנות הייצוא של קנביס רפואי וקבעה מספר צעדים נדרשים על מנת לממשן; להתיר לבעל רישיון לעיסוק בתחום הקנביס בהתאם לפקודת הסמים המסוכנים התשל"ג-1973, לאפשר ייצוא מוצרי קנביס רפואי שיעמדו בתקני האיכות שנקבעו ופורסמו על ידי משרד הבריאות ולפקח באופן הדוק על שוק הייצוא.

דוח זה ביקש לבחון את אופן יישום ההחלטה כשנתיים וחצי מיום קבלתה תוך מיפוי המאפשרים והחסמים אשר סייעו או עיכבו את יישומה. ממצאי המעקב עולה כי ההחלטה ברובה לא יושמה. כך, מתוך 7 סעיפים ביצועיים, 4 לא יושמו כלל (57%), 2 יושמו באופן חלקי (29%) ורק סעיף אחד יושם באופן מלא (14%).

נציין כי בנובמבר 2020 פורסם על ידי משרד המשפטים תזכיר חוק אסדרת שוק הקנאביס (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר עיקרו ביטול האיסור על שימוש והחזקה בקנאביס לצריכה עצמית. הוראות החוק מבוססות על המלצות הצוות הבין-משרדי לבחינת המדיניות בנוגע לאיסור על צריכת קנאביס בישראל, אשר הוקם מכוח החלטות ועדת שרים לענייני חקיקה מיום 21 ביוני 2020 אך הליך החקיקה טרם התקדם.

מבחינת ממצאי הדוח עלו החסמים הבאים:

חסור בתכנון תקציבי – ההחלטה לא פירטה את המשאבים הדרושים ליישומה ואופן העברת התקציבים. המשאבים הנדרשים להשלמה של היערכות היחידה לקנביס רפואי לצורך ביצוע משימת הפיקוח על היצוא טרם הועברו ממשרד האוצר למשרד הבריאות ובשל כך משרד הבריאות לא נערך כראוי.

פורס מזיזר – מגיפת הקורונה ועיסוק משרד הבריאות בה השפיעו על סדרי העדיפויות במשרד וניכר כי פגעו בקידום ההחלטה. כמו כן, היעדר תקציב המדינה בשל המצב הפוליטי בישראל השפיע על הקצאת המשאבים הנדרשים.

כח אדם – לדברי משרד הבריאות, חסר כח אדם (תקנים והכשרות) ליישום ההחלטה.

מבחינת ממצאי הדוח עלו המאפשרים הבאים:

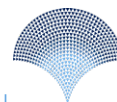
מבנה סעיפים, חלוקת עבודה ברורה – ההחלטה כתובה באופן ברור ולכל סעיף ישנו גורם אחראי האמון על קידומו.

מעורבות מספר דרגים בתהליך – במסגרת ההחלטה הוחלט על הקמת 2 ועדות שיעסקו בהיבטים שונים של ההחלטה. הוועדות אכן הוקמו ואחת מהן הגישה את המלצותיה בנושא החסמים לקידומה.

1. תזכיר חוק אסדרת שוק הקנאביס (הוראת שעה), התשפ"א-2020.

רקע

קנביס רפואי

צמח הקנביס מכיל כ־460 חומרים פעילים, מתוכם 60 קנבינואידים (חומרים פעילים). החומרים הפעילים העיקריים בצמח הם THC (tetrahydrocannabinol), אשר לו השפעה פסיכו־אקטיבית, ו־CBD (Cannabidiol) שאינו פסיכו־אקטיבי ורעילותו נמוכה. חלקים בצמח הקנביס (להלן: קנביס רפואי) משמשים להקלה על תסמינים של פוסט טראומה, כאב כרוני, הקלה על בחילות והקאות במטופלים בכימותרפיה וחולי איידס. בשנים האחרונות יש גידול בשימוש בצמח הקנביס להתוויות רפואיות שונות בישראל ובמדינות נוספות.²

נכון להיום, קנביס אינו רשום כתכשיר (תרופה), אלא מוגדר כ"סם מסוכן" **בפקודת הסמים המסוכנים** (תשל"ג-1973) ובאמנה היחידה בדבר סמים נרקוטיים של האו"ם משנת 1961, שישראל חתומה עליה. אולם, הן לפי פקודת הסמים, והן לפי האמנה, מותר היום להשתמש בישראל ובמדינות אחרות בקנביס לצרכים רפואיים או מחקרניים תחת תנאים מסוימים. כיום תחום השימוש בקנביס רפואי אינו מוסדר בחקיקה אלא במסגרת קווים מנחים, נהלים וחוזרים שמפרסמים משרדי הממשלה בנושא.³

יצוא קנביס רפואי צפוי להכניס כסף רב לקופת המדינה. כך לדוגמא, בשנת 2017 העריך שר האוצר דאז משה כחלון כי מדינת ישראל יכולה להכניס לקופתה מדי שנה כ־4 מיליארד שקלים מייצוא קנביס רפואי.⁴ ישראל הינה מהמדינות החלוצות בתחום המחקר על צמח הקנביס ותוצריו, ונחשבת כיום כמובילה עולמית בכל הנוגע למחקר קליני, מדעי, פיתוח מוצרים, רגולציה ואיכות. עוד בטרם החלטת ממשלה 4490, נאמד שוק הקנביס הרפואי במדינות שהביעו התעניינות ביבוא מישראל (כגון גרמניה ומדינות נוספות באירופה) על בין 1 ל־4 מיליארד שקלים בשנה.⁵ הייצור הכולל בעולם ובישראל בעליה, בעוד שמחיר הקנביס הרפואי הוא כ־\$10 לגרם. משרד הבריאות העריך כי ערך תוספת הייצור בשנה מ־8 המגדלים הקיימים בארץ בלבד הוא כ־600 מיליון ש"ח,⁶ כל שנה בה הסדרת היצוא מתעכבת ישראל מפסידה כסף, כמו גם את היתרון היחסי שלה על פני מדינות אחרות מבחינת מחקר ופיתוח.

החלטות ממשלה קודמות

בעשור האחרון התקבלו מספר החלטות של הממשלה להסדרת הקנביס הרפואי בישראל.

במסגרת החלטת ממשלה מס' 3609 מאוגוסט 2011, הטילה הממשלה על משרד הבריאות להסדיר מקור אספקה מפוקח של קנביס למטרות רפואיות, כולל מחקר. היחידה לקנביס רפואי (יק"ר), הפועלת באגף הרוקחות במשרד הבריאות מאפריל 2013, היא היחידה האחראית להנפקת רישיונות שימוש בקנביס למטרות רפואיות בעבור מטופלים, על פי נוהל 106 לעניין רישיונות לשימוש בקנביס; כמו כן, היא אמונה על מתן רישיונות מתאימים לחוקרים ולכלל העוסקים בתחום הקנביס: בחינת הבקשות, אישורן והנפקת רישיונות. לדברי משרד הבריאות, הסדרת התחום נועדה להבטיח כי שרשרת האספקה של קנביס רפואי תהיה ברמת האיכות הגבוהה ביותר, הדומה ככל האפשר לשרשרת האספקה של תרופות ותכשירים לשימוש רפואי. כמו כן, מטרתה ליצור מכנה משותף פרמקולוגי־רגולטורי בסיסי, המהווה את אבן היסוד בדרך לתחום רפואי מוסדר, הכולל מוצרים בעלי תועלת רפואית מבוססת מחקר.

בהמשך להחלטה זו ובהתאם להחלטות ממשלה מס' 1050 מדצמבר 2013 לעניין שימוש בקנביס למטרות רפואיות, ומס' 1587 מיוני 2016 לעניין שימוש בקנביס למטרות רפואיות ולמחקר, גיבש משרד הבריאות מתווה להסדרת תחום

2. מרכז המחקר והמידע של הכנסת, השימוש בקנביס למטרות רפואיות בישראל וההתוויות המוקרות של קנביס למטרות רפואיות במדינות שונות, פורסם ב־9.7.2015.
3. מבוסס על מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **קנביס רפואי**, 21.5.20.
4. Dun's100, 2020, **עיתיד ירוק**, פורסם ב־19.5.20.
5. Funder, 2018, קנביס רפואי: רגולציה ושוק הקנביס בארץ ובעולם, נכתב ע"י רועי פולניצר, פורסם ב־28.11.2018.
6. משרד הבריאות, הגשת דו"ח המלצות הצוות לבחינת היתכנות יצוא של קנביס רפואי

הקנביס, שבו נכללות, בין היתר, הסוגיות הללו: מדיקליזציה של מוצרי הקנביס למטרות רפואיות, התוויות למתן קנביס, סטנדרטיזציה של מוצרי הקנביס, שרשרת אספקת הקנביס.

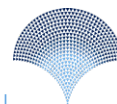
תיקון פקודת הסמים

פחות מחודש לפני קבלת ההחלטה הנידונה 4490, בתאריך 2/1/2019 התקבל תיקון לפקודת הסמים המסוכנים, אשר הגדיל את סמכות המשטרה לטפל בכל מקרה של זליגת קנביס שנועד ליצוא, אל שוק הסמים בארץ. בהחלטה הממשלתית גם נקבע שתקציב המשטרה יוגדל לצורך האכיפה בתחום, עם התרחבות הגידול בארץ – תוספת של מיליוני שקלים לתקציב המשרד לביטחון פנים.⁷

החלטת הממשלה 4490

בהחלטת ממשלה מס' 4490 מינואר 2019 לעניין אימוץ המלצות הצוות לבחינת היתכנות הייצוא של קנביס רפואי נקבע, בין היתר, להתיר לבעל רישיון לעיסוק בתחום הקנביס בהתאם לפקודת הסמים המסוכנים התשל"ג-1973, לייצא מוצרי קנביס רפואי, שיעמדו בתקני האיכות שנקבעו ופורסמו על ידי משרד הבריאות, תוך פיקוח הדוק של רשויות המדינה ורישיון עיסוק ורישיון יצוא יינתנו לתקופה מוגבלת הנתונה לשינוי.

7. הכנסת, מאגר החקיקה הלאומי, הצעת חוק לתיקון פקודת הסמים המסוכנים (מס' 16) התשע"ט-2018; <https://main.knesset.gov.il/Activity/Legislation/Laws/Pages/LawBill.aspx?t=LawReshumot&lawitemid=2010934>

טבלה מסכמת

סעיף בהחלטה	מה הוחלט?	מה קורה עם זה?	סטטוס
1	מתן רשיונות למגדלים וקידום היצוא	משרד הבריאות מאפשר ייצוא של מוצרי קנביס רפואי במסגרת פיילוט מצומצם ע"פ מתווה סגן שר הבריאות	יושם חלקית
8	הכשרת עובדים שיעסקו ברישוי הקנביס הרפואי והפיקוח עליו	עובדים לא הוכשרו כיוון שלא נתקבלו המשאבים הנדרשים להשלמה של היערכות היחידה לקנביס רפואי לצורך ביצוע משימת הפיקוח על היצוא.	לא יושם
9	הקמת צוות בין-משרדי שיפעל למיתוג, רישום סימון מסחרי וקידום השיווק והיצוא של קנביס רפואי ומוצריו	הצוות מתכנס במתכונתו המלאה כל 4-5 חודשים, כאשר המפגש האחרון התקיים ב-17 לפברואר 2021.	יושם
10	הקמת צוות בין-משרדי לבחינת ההיבטים הנדרשים לצורך יצירת פיקוח ואכיפה על הגורמים בתחום הקנביס הרפואי	הצוות הוקם והתכנס פעמיים, כאשר הפעם האחרונה היתה בינואר 2021. הצוות טרם גיבש המלצות עבור השר לביטחון פנים.	יושם חלקית
11	קיום דיון עתי כל 6 חודשים במשך 4 שנים בין שר הבריאות והשר לביטחון פנים	לא התקיימו דיונים.	לא יושם
12	על שר הבריאות לעדכן את הממשלה עד 20/7/2019 בדבר המצב העדכני של רישיונות היצוא	לא הועבר עדכון.	לא יושם
13	דיווח שנתי לממשלה בדבר יישום ההחלטה בהיבטי אכיפה	לא הועבר דיווח.	לא יושם

פירוט מרכיבי ההחלטה וסטטוס יישומם

1. מתן רישיונות יצוא למגדלים וקידום היצוא

ההחלטה קבעה כי על משרדי הממשלה להתיר לבעלי רישיון לעיסוק בתחום הקנביס (בהתאם לפקודת הסמים המסוכנים), לייצא מוצרי קנביס רפואי, שיעמדו בתקני האיכות שנקבעו על ידי משרד הבריאות בהתאם להחלטת ממשלה 1587, וכל האמור תוך פיקוח הדוק של רשויות המדינה.

סטטוס: יושם חלקית

נכון לכתיבת שורות אלה, משרד הבריאות מאפשר ייצוא של מוצרי קנביס רפואי במסגרת פיילוט מצומצם ע"פ מתווה סגן שר הבריאות מתאריך 2.8.20⁸.

ב־13 במאי 2020 נחתם צו ייצוא חופשי⁹ התש"פ-2020 להסדרת יצוא של מוצרי קנביס רפואי מישראל. צו זה היה אמור להיכנס לתוקף תוך 30 יום מיום פרסומו ברשומות, כלומר באמצע חודש יוני 2020. בפועל, עד לחודש יולי 2020, לא נכתב כל נוהל, כנדרש בצו הייצוא, המאפשר את הייצוא כנדרש. למעשה, למרות החתימה על צו הייצוא, לא אושר כל ייצוא מסחרי של קנביס.

רק בחודש אוגוסט 2020, היק"ר, המחלקה המשפטית והמכס סיימו כתיבת נהלים על מנת לאפשר ייצוא בהקדם¹⁰. נוסף על כך, הוחלט על הקמת ועדת יצוא אשר תתכנס בכל רבעון, על מנת לקבוע ולעדכן תדיר את תנאי הסף לאישורי יצוא ולאכוף אי-עמידה בהם¹¹.

באוקטובר 2020 פרסם סגן השר יואב קיש מסמך תחת השם "סבסוד תמורת ייצוא", לפיו חברות שירצו לייצא קנביס יציעו בתמורה בישראל מוצרים במחיר עד גובה מסוים¹².

2. הכשרת עובדים שיעסקו ברישוי הקנביס הרפואי והפיקוח עליו

לפי סעיף 8 בהחלטה, על משרד הבריאות בשיתוף עם משרתת ישראל להכשיר עובדים שיעסקו ברישוי הקנביס הרפואי והפיקוח עליו, כך שבעלי רישיון עיסוק שיבקשו רישיון ליצוא קנביס, יוכלו לקבלו, ולהתחיל ביצוא בפועל.

סטטוס: לא יושם

ממשרד הבריאות נמסר כי החסם להשלמת היערכות משרד הבריאות ליצוא הקנביס הרפואי הוא אי קבלה של המשאבים הנדרשים להשלמה של היערכות היחידה לקנביס רפואי לצורך ביצוע משימת הפיקוח על היצוא ומתן הרישיונות. ע"פ החלטת הממשלה 4490 משרד הבריאות ישלים את ההיערכות ליישום התרת היצוא 6 חודשים מיום קבלת המשאבים בפועל. אותם משאבים טרם התקבלו ביחידה לקנביס רפואי¹³.

8. מענה היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות לפניית המרכז להעצמת האזרח, 25.4.21.

9. משרד הכלכלה והתעשייה, צו ייצוא חופשי המפורסם על ידי שר הכלכלה והתעשייה מכוח סעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979, פורסם ב־13.5.20.

10. משרד הבריאות, רפורמת הקנביס הרפואי – מהלך משלים / סגן שר הבריאות יואב קיש, פורסם ב־2.8.2020, התקבל בהמשך לבקשת חופש מידע לממונה של משרד הבריאות בתאריך 25.4.21.

11. ש.ם.

12. משרד הבריאות, אגף הסברה ויחסים בינלאומיים, "סבסוד תחת ייצוא", פורסם ב־4.10.20.

13. מענה משרד הבריאות לבקשת חופש מידע מטעם המרכז להעצמת האזרח, 25.4.21.

3. הקמת צוות בין-משרדי שיפעל למיתוג, רישום סימון מסחרי וקידום השיווק והיצוא של קנביס רפואי ומוצריו.

לפי סעיף 9 בהחלטה, יש להקים צוות בין-משרדי שיפעל בהתאם להמלצות המפורשות בדו"ח, למיתוג, לרישום סימון מסחרי וקידום השיווק והיצוא של קנביס רפואי ומוצריו. הצוות יבחן מדי שנה את התקדמות תהליכי היצוא וימליץ לממשלה ככל שנדרש על צעדים לקידום היצוא ולהסרת חסמים ביצוא. הצוות יכול לנציגים ממינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה (ראש צוות), משרד הבריאות, משרד האוצר, משרד החקלאות והמשרד לביטחון פנים.

סטטוס: יושם

הצוות הבין משרדי לקידום היצוא של קנביס רפואי אכן הוקם, בראשות משרד הכלכלה. הצוות מורכב מנציג מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה (ראש הצוות), נציג משרד הבריאות, נציג משרד החקלאות ופיתוח הכפר, נציג משרד האוצר, נציג המשרד לביטחון פנים.¹⁴

ממשרד הכלכלה נמסר כי הצוות מתכנס במתכונתו המלאה כל 4-5 חודשים, כאשר המפגש האחרון התקיים ב-17 בפברואר 2021. בנוסף לכך, מתקיימים דיונים שוטפים בין חברי הצוות על מנת לקדם את הנושאים העולים בדיונים המשותפים.¹⁵

ישנה הסכמה בקרב חברי הצוות כי קיימים כיום חסמים בתחום יצוא הקנביס הרפואי המקשים על התעשייה הישראלית לממש את פוטנציאל היצוא הקיים. הצוות פועל למציאת פתרונות לחסמים הקיימים.¹⁶ הצוות המליץ לתקן את החלטת הממשלה 4490 "אימוץ המלצות הצוות לבחינת היתכנות היצוא של קנביס רפואי" על-מנת לתת מענה לחסמים הקיימים. בנוסף, מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה נמצא במגע עם בילטוראים עם רגולטורים בשוקי יעד על מנת לבחון הכרה הדדית של תקני הגידול והייצור בין המדינות, הבאת משלחות מקצועיות ממדינות יעד ומציאת הזדמנויות עסקיות לקידום שיתופי פעולה בינלאומיים.¹⁷

4. הקמת צוות בין-משרדי לבחינת ההיבטים הנדרשים לצורך יצירת פיקוח ואכיפה על הגורמים בתחום הקנביס הרפואי

לפי סעיף 10 בהחלטה, יש "להקים צוות בין-משרדי שיבחן את כל ההיבטים הנדרשים לצורך יצירת פיקוח ואכיפה אפקטיביים על הגורמים העוסקים בתחום הקנביס הרפואי לשם שמירה על שלום הציבור וביטחוננו. הצוות ימליץ לשר לביטחון הפנים על פעילות נדרשת, לרבות יצירת כלי אכיפה מנהליים ותיקוני חקיקה נדרשים". הצוות הבין-משרדי יכול לנציגים מהמשרד לביטחון פנים (ראש צוות), משרד הבריאות, משרד החקלאות, משרד המשפטים, רשות המיסים, משרד הכלכלה, משרד האוצר ומשטרת ישראל.

סטטוס: יושם חלקית

הצוות הבין משרדי לבחינת היבטי פיקוח ואכיפה אפקטיביים של קנביס רפואי אכן הוקם בראשות המשרד לביטחון פנים.

הרכב חברי הצוות לבחינת היתכנות היצוא של קנביס רפואי:

- יו"ר הצוות – עו"ד אריאל סילז, היועץ המשפטי (בפועל), המשרד לביטחון הפנים.
- נציג משרד הבריאות – ד"ר טל לביא.
- נציג משרד החקלאות – מר חיים תגר.

14. מענה משרד הכלכלה והתעשייה לפניית המרכז להעצמת האזרח, 3.5.2021.

15. שם.

16. שם.

17. שם.

- נציגת משרד המשפטים – עו"ד יפעת רווה.
- נציג המכס – מר דוד חורי.
- נציגת משרד הכלכלה – גב' מיכל נידם וקסמן.
- נציג משרד האוצר – מר מיכאל בן דהן.
- נציגת משטרת ישראל – רפ"ק ענת חן מיכאלי.

הצוות כונס ב־24.8.20 ופעם נוספת ב־1.6.2021. הצוות טרם סיים עבודתו ומשכך, טרם הועברו המלצות לשר לביטחון הפנים.¹⁸

5. קיום דיון עתי כל 6 חודשים במשך 4 שנים בין שר הבריאות והשר לביטחון פנים

לפי סעיף 11 בהחלטה, על שר הבריאות לקיים דיון עתי ולפחות אחת לחצי שנה, במשך 4 שנים עם השר לביטחון פנים, על מנת לבחון את המשמעויות של החלטה זו על שלום הציבור וביטחונו ובריאותו ולהביא לממשלה, במידת הצורך, הצעה לשינויים נדרשים.

סטטוס: לא יושם

מתשובת היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות עולה כי טרם התקיים דיון בין השרים או בישיבת הממשלה בנושא עדכון יצוא קנביס רפואי.¹⁹

6. על שר הבריאות לעדכן את הממשלה עד 20/7/2019 בדבר המצב העדכני של רישיונות היצוא

סטטוס: לא יושם

מתשובת היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות עולה כי טרם התקיים דיון בין השרים או בישיבת הממשלה בנושא עדכון יצוא קנביס רפואי.²⁰

7. דיווח שנתי לממשלה בדבר יישום ההחלטה בהיבטי אכיפה

לפי סעיף 13 בהחלטה, על שר הבריאות יחד עם השר לביטחון פנים לדווח לממשלה מדי שנה בדבר יישום ההחלטה בהיבטי אכיפה, שלום הציבור וביטחונו.

סטטוס: לא יושם

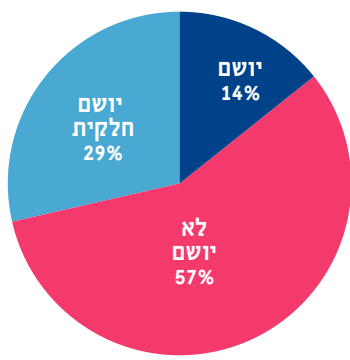
מתשובת היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות עולה כי טרם התקיים דיון בין השרים או בישיבת הממשלה בנושא עדכון יצוא קנביס רפואי.²¹

18. מענה המשרד לביטחון פנים לבקשת חופש מידע מטעם המרכז להעצמת האזרח, 8.6.21.

19. מענה היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות לפניית המרכז להעצמת האזרח, 25.4.21.

20. מענה היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות לפניית המרכז להעצמת האזרח, 25.4.21.

21. מענה היחידה לקנביס רפואי במשרד הבריאות לפניית המרכז להעצמת האזרח, 25.4.21.

■ יושם ■ יושם חלקית ■ לא יושם

סיכום ומסקנות

בשנים האחרונות ישנו עיסוק הולך וגובר בשוק הקנאביס על כלל היבטיו – השפעותיו הרפואיות והחברתיות והפוטנציאל הכלכלי הטמון בו.

ניתן לחלק את העיסוק בקנאביס לשני תחומים עיקריים; שוק הקנאביס המקומי ואסדרתו וייצוא הקנאביס הרפואי.

החלטת ממשלה 4490 אשר התקבלה בינואר 2019 ביקשה להסדיר ולקדם את תחום ייצוא הקנאביס הרפואי אשר צפוי להכניס לקופת המדינה כ-4 מיליארד ש"ח בשנה ולמצב את מדינת ישראל כמובילה בתחום. ההחלטה אימצה את

המלצות הצוות לבחינת היתכנות הייצוא של קנביס רפואי וקבעה מספר צעדים נדרשים על מנת לממשן; להתיר לבעל רישיון לעיסוק בתחום הקנביס בהתאם לפקודת הסמים המסוכנים התשל"ג-1973, לאפשר ייצוא מוצרי קנביס רפואי שיעמדו בתקני האיכות שנקבעו ופורסמו על ידי משרד הבריאות ולפקח באופן הדוק על שוק הייצוא.

דוח זה ביקש לבחון את אופן יישום ההחלטה כשנתיים וחצי מיום קבלתה תוך מיפוי המאפשרים והחסמים אשר סייעו או עיכבו את יישומה. ממצאי המעקב עולה כי ההחלטה ברובה לא יושמה. כך, מתוך 7 סעיפים ביצועיים, 4 לא יושמו כלל (57%), 2 יושמו באופן חלקי (29%) ורק סעיף אחד יושם באופן מלא (14%).

נציין כי בנובמבר 2020 פורסם על ידי משרד המשפטים תזכיר חוק אסדרת שוק הקנאביס (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר עיקרו ביטול האיסור על שימוש והחזקה בקנאביס לצריכה עצמית. הוראות החוק מבוססות על המלצות הצוות הבין-משרדי לבחינת המדיניות בנוגע לאיסור על צריכת קנאביס בישראל, אשר הוקם מכוח החלטות ועדת שרים לענייני חקיקה מיום 21 ביוני 2020²² אך הליך החקיקה טרם התקדם.

מבחינת ממצאי הדוח עלו החסמים הבאים:

חוסר בתכנון תקציבי – ההחלטה לא פירטה את המשאבים הדרושים ליישומה ואופן העברת התקציבים. המשאבים הנדרשים להשלמה של היערכות היחידה לקנביס רפואי לצורך ביצוע משימת הפיקוח על הייצוא טרם הועברו ממשרד האוצר למשרד הבריאות ובשל כך משרד הבריאות לא נערך כראוי.

פורס מזור – מגיפת הקורונה ועיסוק משרד הבריאות בה שפיעו על סדרי העדיפויות במשרד וניכר כי פגעו בקידום ההחלטה. כמו כן, היעדר תקציב המדינה בשל המצב הפוליטי בישראל השפיע על הקצאת המשאבים הנדרשים.

כח אדם – לדברי משרד הבריאות, חסר כח אדם (תקנים והכשרות) ליישום ההחלטה.

מבחינת ממצאי הדוח עלו המאפשרים הבאים:

מבנה סעיפים, חלוקת עבודה ברורה – ההחלטה כתובה באופן ברור ולכל סעיף ישנו גורם אחראי האמון על קידומו.

מעורבות מספר דרגים בתהליך – במסגרת ההחלטה הוחלט על הקמת 2 ועדות שיעסקו בהיבטים שונים של ההחלטה. הועדות אכן הוקמו ואחת מהן הגישה את המלצותיה בנושא החסמים לקידומה.

22. תזכיר חוק אסדרת שוק הקנאביס (הוראת שעה), התשפ"א-2020.

